

Factsheet 2025-3

Resterende recidiverisico's na specifieke delicten

Een eerste verkenning voor empirische onderbouwde VOG-terugkijktermijnen

Auteur: N. Tollenaar

Samenvatting

- Personen die in het verleden een relevant strafbaar feit hebben gepleegd, kan een verklaring omtrent gedrag (VOG) worden geweigerd vanuit het idee dat zij een vergroot risico hebben om opnieuw een vergelijkbaar strafbaar feit te plegen. Daarbij worden verschillende terugkijktermijnen gehanteerd die in de praktijk zijn vastgesteld.
- Vanwege de behoefte aan een meer wetenschappelijke onderbouwing van VOG-terugkijktermijnen wordt in deze factsheet verslag gedaan over hoeveel recidivekans er overblijft na een wachttijd van maximaal 40 jaar na 8 delictsoorten: levensdelicten, gewelddelicten, vermogen-met-gewelddelicten, zedendelicten, wapendelicten, drugsdelicten, vermogen-zonder-gewelddelicten en verkeersdelicten.
- De kans om te recidiveren met eenzelfde delict is doorgaans het hoogst na 1 jaar, variërend van 13% (vermogen zonder geweld) tot 0,9% (levensdelicten).
- De recidivekans daalt na het eerste jaar eerst sterk en stabiliseert dan. Recidives na een geweld-, drugs- en verkeersdelict laten een verhoogde recidivekans over een langere tijd zien.
- De geschatte kansen zijn gebaseerd op een doorsnede van de strafrechtelijk populatie uit 1997. Om verschillende redenen echter is er een discrepantie met de recidiverisico's die in de VOG-praktijk worden beoogd te voorkomen. In de praktijk wordt gekeken naar personen die een specifieke relevante functies uitoefenen, en gaat het om delicten die gepleegd zijn *binnen de uitoefening* van die functie. Ook omvat de VOG-beoordeling in de praktijk meerdere delicten tegelijk, maar ook specifiekere delicten.
- Het verdient de aanbeveling om aanvaardbare risico's te definiëren als criterium voor terugkijktermijnen. Dit maakt een betere afweging tussen het belang van bescherming van de maatschappij en de VOG-aanvrager mogelijk.

Inleiding

In 2024 zijn er meer dan 1,5 miljoen verklaringen omtrent het gedrag (VOG) afgehandeld (Justis, 2025a). Een VOG heeft typisch als doel te beoordelen of iemand geschikt is om een bepaalde functie of taak¹ uit te voeren waarbij een verhoogd risico bestaat op misbruik of fraude.² Bij de beoordeling van een VOG-aanvraag, gaat de screeningsautoriteit Justis in het justitieel documentatiesysteem³ (JDS) na of de aanvrager strafbare feiten op zijn of haar naam heeft staan die een risico kunnen vormen voor de beoogde functie. Wanneer personen in het verleden bepaalde strafbare feiten hebben gepleegd, kan de verklaring worden geweigerd vanuit het idee dat deze personen een vergroot risico hebben om opnieuw eenzelfde strafbaar feit te plegen in een bepaalde functie.

De screeningsprofielen, waarin de relevante delicten en bijbehorende terugkijktermijnen zijn vastgelegd, komen grotendeels tot stand op initiatief van werkgevers en brancheorganisaties, of naar aanleiding van maatschappelijke en politieke wensen. De huidige toepassing van het VOG-instrument is dan ook voor zover bekend niet primair gebaseerd op wetenschappelijke en empirische inzichten in de specifieke recidiverisico's die bij verschillende delicten horen.

Voor een meer risicogestuurde inzet van de VOG, werkt het ministerie van Justitie en Veiligheid samen met Justis aan een 'risicomethodiek', waarmee ze tot een beter onderbouwde VOG-systematiek kunnen komen. In de kamerbrief over de stand van zaken VOG (Weerwind, 2023) is expliciet aangegeven dat wetenschappelijke inzichten over onder andere het risico van recidive worden betrokken bij de ontwikkeling van een dergelijke risicomethodiek.

Echter, een nauw aansluitende wetenschappelijke onderbouwing van de VOG-systematiek is zeer lastig uitvoerbaar. Zo is de recidivekans binnen de uitvoering van een functie, om verschillende (onderzoekstechnische) redenen niet zuiver te berekenen:

- 1 Er zijn in de huidige VOG-praktijk geen (representatieve) groepen personen die binnen VOG-criteria en terugkijktermijnen vallen maar toch een VOG krijgen. Hierdoor is de te schatten recidivekans zelf ook beïnvloed door het geldende VOG-beleid.
- 2 Er zijn geen gegevens beschikbaar over of een delict is gepleegd *binnen de context* van een functie, terwijl het daar bij de VOG-aanvraag wel over gaat en recidive binnen een functie af kan wijken van de *overall* recidive.
- 3 De huidige VOG-praktijk hanteert 54 beroepsprofielen met elk eigen selecties van delicten die niet altijd voldoende gespecificeerd zijn, waarbij er naast objectieve criteria ook subjectieve criteria gehanteerd die niet in bestaande gegevensbronnen te herleiden zijn.

Hoewel het huidige onderzoek dus *geen* inzicht kan bieden in de recidivekans binnen de uitvoering van verschillende functies, beoogt het wel meer inzicht te geven in de kans op recidive naar aanleiding van hetzelfde delictsoort als waarvoor men veroordeeld werd, zowel op de korte als de (zeer) lange termijn. Dergelijke cijfers waren tot op heden niet beschikbaar.

Terugkijktermijnen in de huidige VOG-praktijk

Terugkijktermijnen zijn ingesteld als balans tussen werkgelegenheidskansen en veiligheid, waarbij het recidiverisico en de functie-inhoud bepalend zijn. Bijvoorbeeld, voor jongeren gelden kortere terugkijktermijnen om rehabilitatie te bevorderen, terwijl er onbeperkte termijnen gelden bij zedendelicten om kwetsbare groepen te beschermen.

Voor personen die jonger dan 23 jaar zijn op het moment van de VOG-aanvraag, zijn de huidige terugkijktermijnen standaard twee jaar. Uitzonderingen hierop zijn geweldsdelicten of ondermijnende (drugs)criminaliteit met een strafdreiging van zes jaar of meer; daarvoor geldt een terugkijktermijn van vier jaar.

Voor personen van 23 jaar of ouder, geldt een standaardterugkijktermijn van vier jaar. Wanneer er sprake is van een vrijheidsstraf, wordt de terugkijktermijn 'gepauzeerd' tot men

¹ Dat kan een betaalde baan, stage, bestuursfunctie of vrijwilligerswerk zijn.

² Ook bij adoptie, visum en migratie of het toekennen van een huurwoning kan een VOG benodigd zijn.

³ Soms wordt ook buitenlandse justitiële documentatie opgevraagd uit de politiedata (politie-antecedentonderzoek), of uit het European Criminal Record Information System (ECRIS).

weer op vrije voeten is (Stcrt. 2024, nr. 2992, p. 4).⁴

Ongeacht hoe oud de persoon is, is de terugkijktermijn zeden en terroristische misdrijven onbeperkt. Daarnaast zijn er ook afwijkende terugkijktermijnen voor specifieke profielen (Justis, 2025b). Dit zijn termijnen van 5 jaar (6 specifieke functies), 8 jaar (lid schietvereniging), 10 jaar (hoge integriteitseis) en 30 jaar (als medewerker bij de rechtspraak of justitiële inrichting). Ook zijn er nog sectorspecifieke VOG's met hun eigen terugkijktermijnen en de VOG op basis van politiegegevens, waarbij 10 jaar teruggekeken wordt.

De VOG-beoordeling: wat voor criteria?

Bij de VOG-beoordeling dient een zorgvuldige afweging te worden gemaakt tussen het (aanvaardbare) risico voor de samenleving en het belang van de aanvrager (Weerwind, 2023). Er zijn echter geen objectieve, harde criteria beschikbaar om enerzijds het risico voor de samenleving te kwantificeren in terugkijktermijnen en anderzijds om een specifieke recidivekans als groot dan wel klein te beschouwen. Ook het belang van de aanvrager is lastig te kwantificeren, waarbij ook overwegingen over proportionaliteit tot het strafbare feit worden meegenomen. Het niet kunnen beoefenen van een bepaald beroep kan namelijk ook als extra straf worden ervaren (Boone, 2012, p. 204).

Naast een zorgvuldige afweging is het belangrijk dat terugkijktermijnen helder zijn. Het gebruik van verschillende terugkijktermijnen kan onduidelijkheid oproepen en ervoor zorgen dat personen geen VOG aanvragen terwijl ze wel degelijk in aanmerking komen voor een verklaring (zie bijv. Van 't Zand-Kurtovic, 2017, p. 86 e.v.).

De kans op recidive binnen een functie, hoe klein dan ook, is nooit helemaal uit te sluiten. Binnen de kaders van het VOG-beleid zou per type delict een *aanvaardbaar risico* moeten worden gedefinieerd, die rekening houdt met de impact op het slachtoffer en de maatschappelijke schade, maar ook met de gevolgen van het niet kunnen beoefenen van een beroep op bijvoorbeeld re-integratie, inkomen en kwaliteit van leven. Dit is valt buiten de kaders van dit onderzoek en zou met een multicriteria-analyse⁵ onderzocht moeten worden.

Eerder onderzoek heeft ook de kans op first offenderschap als criterium gebruikt, oftewel voor het eerst een strafzaak krijgen (zie Bushway et al., 2011). Daarbij wordt de vraag gesteld: wanneer is iemands recidivekans net zo groot als een willekeurig iemand zonder strafrechtelijk verleden? In het huidige onderzoek hadden we geen beschikking over gegevens over individuele personen in de Nederlandse bevolking, maar slechts over een dwarsdoorsnede. Deze heeft een compleet andere bevolkingsopbouw dan populatie van personen met een strafzaak, waardoor deze kansen niet representatief zijn.⁶

Huidig onderzoek

In dit onderzoek wordt per jaar een beschrijving gegeven van de *restkans* op recidive, dat wil zeggen de *kans dat iemand voor het eerst recidiveert in een specifiek jaar na een strafzaak, terwijl men tot dat jaar nog niet gerecidiveerd had*. Deze kans wordt berekend over een periode van maximaal 40 jaar op basis van gegevens van personen met een strafzaak in 1997. Vanaf 26 jaar observatietermijn is de recidivekans een prognose op basis van een statistisch model. De restkans op speciale recidive wordt gepresenteerd (Blom et al., 2025, p. 48), oftewel of iemand die met eenzelfde type strafbaar feit opnieuw een strafzaak krijgt met een geldige afdoening.^{7,8}

⁴ Bijvoorbeeld, als men in een terugkijkperiode van vier jaar twee jaar in detentie verbleef, wordt er feitelijk zes jaar teruggekeken.

⁵ Een multicriteria-analyse (MCA) is een methode om verschillende alternatieven te evalueren door meerdere, vaak conflicterende, criteria te overwegen, waarbij ook niet gevolgen kunnen worden meegewogen. Ze helpt besluitvormers door zowel (niet per sé financiële) kwantitatieve als kwalitatieve aspecten te wegen en zo tot een transparantere en beter onderbouwde keuze te komen.

⁶ Bijvoorbeeld, de verhouding man/vrouw is 50/50 in de Nederlandse bevolking, terwijl deze meer op 85/15 ligt in een strafrechtelijke populatie.

⁷ Vrijspraken, technisch sepots, technische uitspraken en ontslag van rechtsvervolgning worden niet meegeteld. Voor meer uitleg over deze termen, zie Blom et al. (2025, p. 33).

⁸ De gehanteerde duur tot recidive wordt ingekort met de verwachte duur van de vrijheidsstraf in vervolgvonnissen om zo dicht mogelijk bij de beleidsregels voor terugkijktermijnen aan te sluiten. Voor details, zie bijlage 2.

Dit gebeurt voor acht⁹ typen delicten (zie ook bijlage 1 voor wat onder elk type valt):

- Levensmisdrijven
- Geweld (excl. levensmisdrijven)
- Zedenmisdrijven
- (Vuur)wapenmisdrijven
- Drugsmisdrijven
- Vermogen-met-geweldmisdrijven
- Verkeersmisdrijven
- Vermogen-zonder-geweldmisdrijven

Voor een overzicht van de gehanteerde methoden in dit onderzoek, zie bijlage 2.

Resultaten

Hieronder worden de resultaten over de resterende recidivekansen van personen met een geldig afgedane¹⁰ strafzaak in 1997 beschreven. Cijfers gebaseerd op een cohort uit 2007 lieten vergelijkbare kansen zien (zie noot figuur 1). Figuur 1 toont de restkansen per type uitgangsdeldict. Voor iedere delictsoort in figuur 1 geldt dat er wordt gekeken of iemand met eenzelfde delict recidiveert als in de uitgangsstrafzaak (dus bijvoorbeeld opnieuw een geweldsmisdrijf plegen). Omdat er binnen één strafzaak meerdere strafbare feiten met verschillende delictsoorten kunnen voorkomen, kunnen unieke personen in meerdere figuren tegelijk voorkomen.

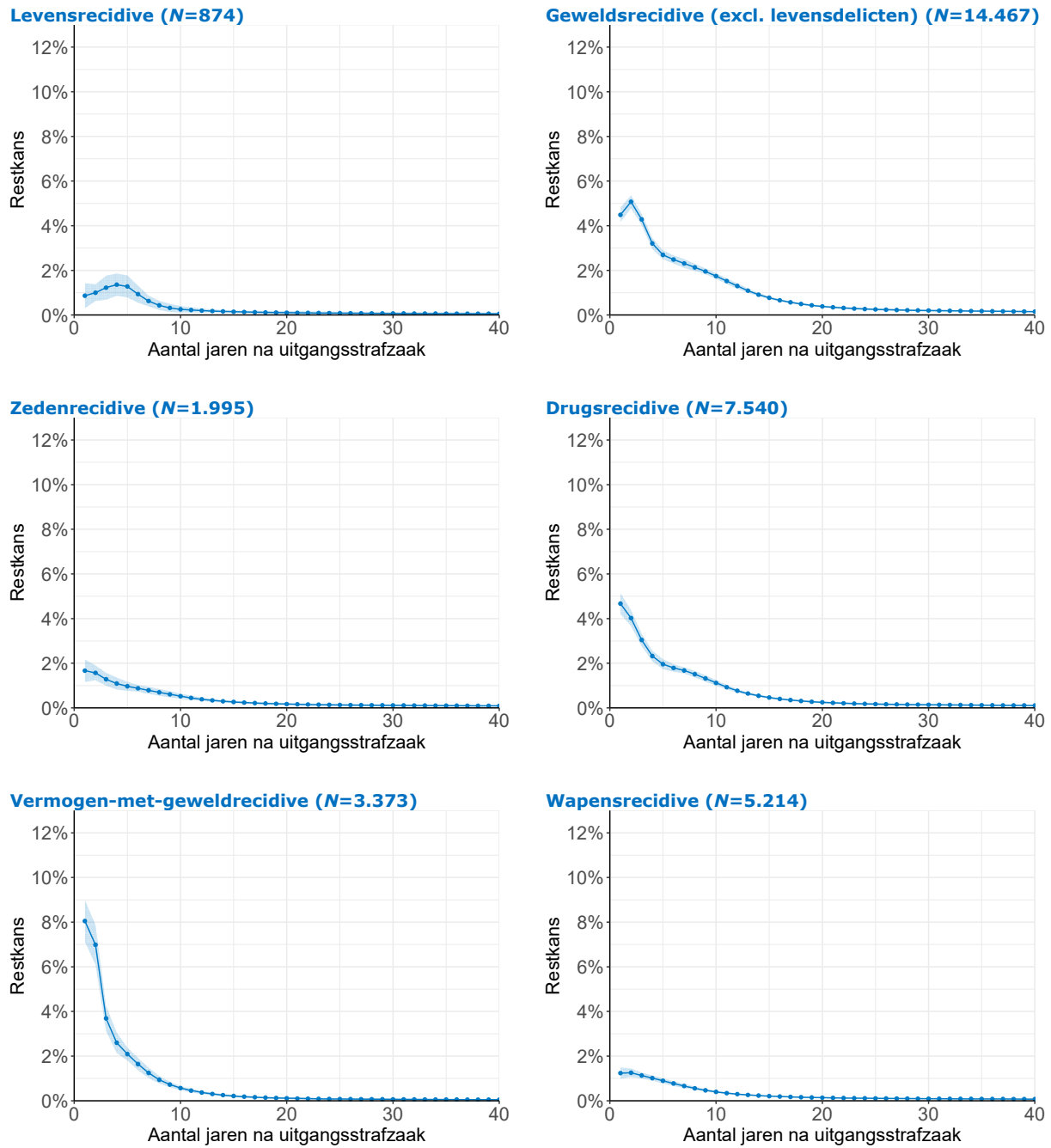
Uit de figuren blijkt dat de restkans voor *levensrecidive* (het opnieuw plegen van een levensmisdrijf) nooit boven de 2% komt. In het eerste jaar is deze kans 0,9%, oftewel als een persoon die is veroordeeld voor een

levensdelict na één jaar (na aftrek detentie) nog niet gerecidiveerd heeft met een levensdelict, dan is de kans om dat in één jaar te doen 0,9%. Na vijf jaar is deze kans 1,4%, na 10 jaar is dit deze kans 0,3% en na 30 jaar nog maar 0,1%. Van *geweldsrecidives* is er in het eerste jaar nog een kans van 4,5%, na vijf jaar nog een kans van 2,7%, na 10 jaar is dit nog 1,7% en na 30 jaar is dit nog 0,2%. De recidiverestkans van speciale *zedenrecidive* is een van de laagste. In het eerste jaar is de kans 1,7%, na vijf jaar nog 1%, na 10 jaar 0,5% en na 30 jaar nog 0,1%. Voor *drugrecidive* is de restkans in het eerste jaar 4,7%. Na vijf jaar is dat 2%, na 10 jaar 1,1% en na 30 jaar 0,1%. *Vermogen met geweld* laat een van de hoogste restkansen zien (in het eerste jaar 8,0%), maar deze kans neemt zeer snel af over de jaren. Na vijf jaar is de restkans nog 2,6%, na 10 jaar 0,6% en na 30 jaar nog 0,1%. *Wapenrecidive* heeft een zeer lage speciale recidivekans met een verloop dat lijkt op die van zeden. In het eerste jaar is de kans nog 1,2%, na vijf jaar is de kans nog 0,9%, na 10 jaar is dit 0,4% en na 30 jaar nog 0,1%. *Vermogen-zonder-geweldrecidive* is de hoogste van alle delictcategorieën; deze start op 12,8%. Daarna daalt de restkans snel, met 2,6% na vijf jaar, tot 0,8% na 10 jaar en 0,2% na 30 jaar. Ten slotte heeft de *verkeersrecidive*, met uitzondering van de eerste twee jaar, de hoogste overgebleven recidivekansen. In het eerste jaar recidiveert naar schatting 6,2%, na vijf jaar is dit gedaald tot 3,2% en na 10 jaar is dit 1,5%. Na 30 jaar is de kans op recidive 0,1%.

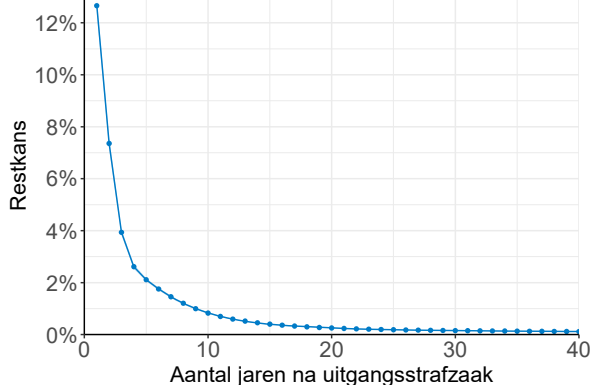
⁹ Aanvankelijk bestond de wens om ook terroristische misdrijven te onderscheiden. Nog los van het feit dat deze misdrijven pas sinds de invoering van de Wet terroristische misdrijven op 10 augustus 2004 kunnen worden onderscheiden, blijken er nauwelijks strafzaken voor te komen met dit delicttype. Hierdoor is er geen betrouwbaar beeld over restkansen van terroristische misdrijven te geven.

¹⁰ Geëindigd in ofwel een schuldigverklaring door de rechter dan wel afdoening door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraak, ontslag van rechtsvervolg, technische sepots en andere technische beslissingen). Voor een verdere uitleg van deze termen, zie Blom et.al., 2025.

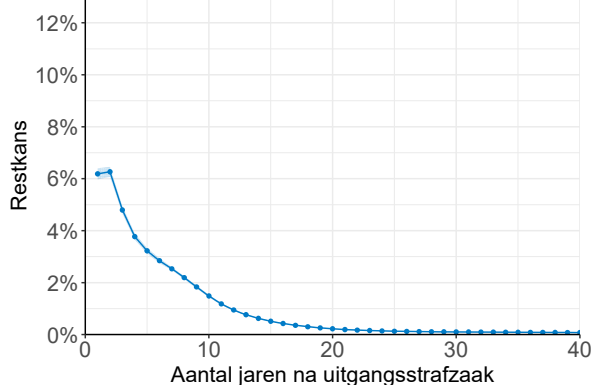
Figuur 1 Geschatte restkans per delictcategorie, jeugdigen en volwassenen (1997)*

Vermogen-zonder-geweldsrecidive (N=46.642)

Verkeersrecidive (N=41.935)

* Cijfers gebaseerd op een uitgangsjaar van tien jaar later (2007) laten vergelijkbare recidivekansen zien, met enkele opmerkelijke verschillen. Op basis van 2007 is de restkans van vermogen-met-geweld verlaagd in de eerste twee jaren met 3 à 4 procentpunt; de eerste twee jaren van geweld (excl. leven) zijn de eerste twee jaren respectievelijk 2 en 1 procentpunt hoger; de verkeersrecidive ligt ongeveer 0,7 procentpunt hoger over eerste tien jaren.

Noot: Inclusief 95% betrouwbaarheidsinterval. Vanaf 26 jaar is de restkans gebaseerd op een prognose.

Conclusie

De resultaten laten zien dat in de regel de recidivekans onder plegers de eerste jaren snel afneemt om vervolgens te stabiliseren. In de laatste twintig jaar verandert er meestal maar weinig. Delicten die nog langere tijd een verhoogd risico op recidive laten zien zijn geweld, drugs en verkeer. Of en hoe deze beschrijvende statistieken gebruikt kunnen worden als wetenschappelijke onderbouwing voor terugkijktermijnen valt echter nog te bezien.

Allereerst is het onduidelijk hoe recidiverisico's gebaseerd op de algehele daderpopulatie zich verhouden tot de vermijdbare en relevante risico's binnen de context van de (beroeps- en delict-) profielen van de VOG (voor de redenen hiervoor, zie de volgende subparagraaf). Daarnaast, zou er per delictsoort een definitie moeten komen van aanvaardbaar risico om iets over de terugkijktermijn te kunnen zeggen. Daarmee kan de balans worden gezocht tussen het risico op slachtofferschap van kwetsbare groepen en het afbreukrisico bij functies met toegang tot gevoelige informatie, aanzienlijke bevoegdheden en/of bij functies in het domein van openbare orde en veiligheid enerzijds, en de re-integratiemogelijkheden individuen met een justitieel verleden anderzijds.

Aannames en beperkingen

Ten slotte zijn er meerdere beperkingen en aannames bij de hier gepresenteerde analyses waar rekening mee gehouden dient te worden:

Ten eerste, de recidivekans is namelijk niet gebaseerd op personen *in een bepaalde functie*, maar een algemene daderpopulatie waarvan de delicten op *elk tijdstip van de dag en waar dan ook* gepleegd kunnen zijn. De direct voor de VOG-aanvragen relevante recidivekans van personen in functie kan enerzijds hoger liggen omdat men meer in de gelegenheid is om bepaalde typen delicten te plegen (bijv. een persoon die veroordeeld is voor fraude als accountant). Anderzijds kan deze kans ook juist lager zijn omdat het hebben van werk een beschermende factor voor delinquentie is (zie bijv. Van der Geest, 2011; Wensveen et al., 2017). Werk biedt structuur, (pro)sociale contacten en een gevoel van doel. Bovendien kan er op het werk een hogere mate van sociale controle zijn waardoor het lastiger wordt om criminaliteit te plegen.

Ten tweede, de hier geschatte recidivekans is zelf ook beïnvloed door het heersende VOG-beleid over de tijd. Bijvoorbeeld, de terugkijktermijn bij zedendelicten is onbeperkt, waardoor iemand met een zedendelict in het strafrechtelijk verleden niet als docent kan gaan werken. Er is daardoor een kleinere kans op recidive omdat er minder gelegenheid is.

Ten derde, er wordt hier een grove indeling van delictsoorten gebruikt, terwijl er bij de werkelijke VOG-beoordeling (specifieker) delicten worden gehanteerd; dit kan ervoor zorgen dat de werkelijke recidivekans verschilt.

Ten vierde, is de bron van invloed op de geschatte kans. Bij de VOG-screening wordt er teruggekeken in het JDS, die onderhevig is aan

wettelijke bewaartermijnen zoals gedefinieerd in de Wet Justitiële en Strafvorderlijke Gegevens (WJSG). De hier berekende restkansen zijn echter gebaseerd op OBJD-strafzaakgegevens, waarop bewaartermijnen niet van toepassing zijn. Dit houdt in dat de het strafrechtelijk verleden voor veel personen omvangrijker is dan men in de praktijk van VOG-beoordelingen zichtbaar is. De hier geschatte recidivekans is dus doorgaans hoger dan op basis van het JDS geschat zou worden.

Ten vijfde, wanneer meerdere delictsoorten worden gecombineerd zoals gebeurt in de beoordeling van VOG-aanvraag, zal het recidivepercentage weer anders zijn. Dit kan twee kanten opwerken. De kans om één van meerdere soorten delicten te plegen zou doorgaans hoger moeten zijn dan de kans om een specifieke delictsoort te plegen, omdat meer typen strafbare feiten kwalificeren als recidive. Daarentegen kan de selectie van personen met een specifiek uitgangsdeldict ervoor zorgen dat er een focus komt te liggen op gespecialiseerde plegers die mogelijk een hoger recidiverisico hebben.

Tot slot, de geschatte recidivepercentages hebben betrekking op een groep justitiabelen. Individueel recidivegevaar kan hier sterk van afwijken. Achtergrondkenmerken zoals geslacht, leeftijd en eerdere strafzaken hangen sterk samen met de recidiverisico's.

Afsluitend

Wetenschappelijk vervolgonderzoek zou moeten proberen om bovenstaande beperkingen zoveel mogelijk te ondervangen. Dat is nodig om tot een betere aansluiting te komen met de met de VOG bedoelde risicoreductie van specifieke recidiverisico's binnen het uitoefenen van specifieke functies van de VOG-profielen.

Literatuur

- Blom, M., Verweij, S., & Tollenaar, N. (2025). *WODC-methodiek recidive meten. Memorandum 2025-1*. WODC.
- Boone, M. (2012). Criminal records as an instrument of incapacitation. In M. Malsch & M. Duker (Eds.), *Incapacitation. Trends and new perspectives* (pp. 203-220). Ashgate Publishing.
- Bushway, S. D., Nieuwbeerta, P., & Blokland, A. (2011). The predictive value of criminal background checks: Do age and criminal history affect time to redemption? *Criminology*, 49(1), 27-60.
- Justis (2025a). *Kwartaalcijfers 2024 - VOG NP, VOG voor vrijwilligers en VOG*. Geraadpleegd op 14 juli 2025, van justis.nl/producten/verklaring-omtrent-het-gedrag/kwartaalcijfers-2024-vog-np-vog-voor-vrijwilligers-en-vog-p
- Justis (2025b). *Terugkijktermijnen*. Geraadpleegd op 4 augustus 2025, van www.justis.nl/producten/verklaring-omtrent-het-gedrag/beoordeling-en-besluit-vog/terugkijktermijnen
- Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2025). *Beleidsregels VOG-NP-RP 2024* (StCrt. 2024, 2992).
- Van der Geest, V. (2011) Werk doet delinquentie afnemen. *Justitiële Verkenningen*, 30-42.
- Van 't Zand-Kurtovic, E. G. (2017). *Invisible bars. The impact of having a criminal record on young adults' position in the labour market* (Dissertatie). Geraadpleegd van dspace.library.uu.nl:8443/handle/1874/357001
- Weerwind, F. M. (2023, 25 april). *Stand van zaken Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)* [Kamerbrief]. Geraadpleegd van open.overheid.nl/documenten/ronl-d719997090fdae6a0efa635240d916d68eb275af/pdf
- Wensveen, M., Palmen, H., Blokland, A., & Meeus, W. (2017). Examining the work-crime association in emerging adulthood: A longitudinal analysis based on a Dutch population sample. *European journal of criminology*, 14(4), 467-484.

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van [WODC Repository](https://wodc.nl/research-repository).

Bijlage 1: Inhoud delictcategorieën

(Vuur)wapenmisdrijven

Drugsmisdrijven

- Harddrugs
- Softdrugs
- Overig drugs

Levensmisdrijven

- Moord
- Doodslag

Zedenmisdrijf

- Aanranding
- Verkrachting
- Schennis der eerbaarheid
- Ontucht met minderjarige
- Pornografie
- Ontucht met misbruik van gezag (geldig t/m juni 2024)
- Seksueel misdrijf (overig)

Vermogen zonder geweld

- Eenvoudige diefstal
- Gekwalificeerde diefstal
- Verduistering
- Oplichting
- Flessentrekkerij
- Bedrog (overig)
- Muntmisdrijf
- Valsheid in zegels en merken
- Valsheid in geschriften
- Heling
- Afpersing en afdreiging
- Bankbreuk
- Witwassen
- Vermogensmisdrijf (overig)

Vermogen met geweld

- Diefstal en inbraak met geweld

Verkeersmisdrijven

- Verlaten plaats ongeval
- Rijden onder invloed
- Rijden tijdens ontzegging
- Rijden tijdens rijverbod
- Voeren vals kenteken
- Joyriding
- Weigeren blaastest/bloedonderzoek
- Verkeersmisdrijf (overig)

Geweld (excl. levensmisdrijven)

- Mishandeling
- Dood/letsel door schuld
- Bedreiging
- Stalking
- Vrijheidsbeneming/gijzeling
- Mensenhandel
- Geweldsmisdrijf (overig)

Bijlage 2: Uitleg gebruikte methodologie

Berekening restkans op speciale recidive

De speciale recidive per delictsoort wordt als volgt berekend. Eerst worden alle personen geselecteerd van wie een strafzaak is afgedaan in 1997. Voor zaken die in eerste aanleg worden afgedaan geldt de beslisdatum als datum timing recidive. Voor strafzaken waarbij beroep is aangesteld geldt de pleegdatum als datum timing recidive. Dit gebeurt om dichterbij te sluiten bij de beleidsregels van de VOG-toepassing.

Bij de VOG-terugkijktermijnen wordt 'pauzering' toegepast als men vrijheidsstraffen uitzit. Om dit te kunnen simuleren, is de vonnisduur gebruikt. Bij gevangenisstraffen is de duur gecorrigeerd voor (verwachte) vervroegde en voorwaardelijke invrijheidsstelling (respectievelijk VI en v.i.).¹¹

Vervolgens wordt de recidiveduur berekend tussen de datum timing uitgangsstrafzaak en de datum timing recidivestrafzaak. Wanneer er sprake was van een vonnis met een vrijheidsstraf, wordt de geschatte duur van de vrijheidsstraf afgetrokken van de recidiveduur.

Met de beschikbare strafzaakgegevens is het maximaal mogelijk om de kans over 26 jaar te berekenen. Omdat sommige terugkijktermijnen in de praktijk langer zijn dan 26 jaar en vanwege de behoefte om een empirische basis te bepalen, is het wenselijk om deze recidivekansen over een langere periode te kunnen beschrijven. Om voorbij deze 26 jaar te kunnen extrapoleren, worden Royston-Parmar-spline-modellen zonder covariaten gefit in plaats van de gangbare semi-parametrische Cox-modellen die niet kunnen extrapoleren. Dit type modellen kan worden geschaald als hazard, odds of normaal en

gebruikt *natural cubic splines* om de cumulatieve hazardfunctie te modelleren. Deze modellen blijken in de praktijk goed te kunnen extrapoleren (Gray et al., 2021). Om het best passende schaal en aantal knopen van de spline per model en per recidivesoort te kunnen modelleren, wordt het Aikake informatiecriterium (AIC, Akaike, 1974) gebruikt. Voor meer details over de gehanteerde modellen, zie Royston & Parmar (2002).

De restkans op recidive wordt verkregen door de voorspelde cumulatieve recidivekansen (de cumulatieve incidentie, een stapfunctie) van opeenvolgende hele jaren van elkaar af te trekken. Deze kans kan vervolgens worden geïnterpreteerd als de kans om *binnen een jaar* te recidiveren, gegeven dat men tot dat jaar nog recidivevrij is gebleven.

Literatuur

- Akaike, H. (1974). A new look at the statistical model identification. *IEEE Transactions on Automatic Control*, 19, 716-723.
- Gray, J., Sullivan, T., Latimer, N. R., Salter, A., Soric, M. J., Ward, R. L., & Karnon, J. (2021). Extrapolation of survival curves using standard parametric models and flexible parametric spline models: comparisons in large registry cohorts with advanced cancer. *Medical Decision Making*, 41(2), 179-193.
- Royston, P., & Parmar, M. K. (2002). Flexible parametric proportional-hazards and proportional-odds models for censored survival data, with application to prognostic modelling and estimation of treatment effects. *Statistics in medicine*, 21(15), 2175-2197.

¹¹ **Vonnissen uitgesproken voor 1 juli 2008 (vallend onder de Wet vervroegde invrijheidsstelling):** 1) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf tot en met zes maanden: geen VI, 2) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf langer dan zes maanden tot en met een jaar: $\frac{2}{3} \times (\text{duur onvoorwaardelijke gevangenisstraf} - \text{zes maanden})$, 3) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf langer dan een jaar: $\frac{1}{3} \times \text{duur onvoorwaardelijke gevangenisstraf}$.
Vonnissen uitgesproken tussen 1 juli 2008 en 1 juli 2021 (vallend onder de Wet voorwaardelijke invrijheidsstelling): 1) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf tot en met 1 jaar: geen v.i., 2) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf langer dan een tot en met twee jaar:

$\frac{2}{3} \times (\text{duur onvoorwaardelijke gevangenisstraf} - \text{één jaar})$, 3) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf langer dan twee jaar: $\frac{1}{3} \times \text{duur onvoorwaardelijke gevangenisstraf}$.
Vonnissen vanaf 1 juli 2021 (vallend onder de Wet straffen en beschermen): 1) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf tot en met een jaar: geen v.i., 2) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf langer dan een tot en met twee jaar: $\frac{2}{3} \times \text{duur onvoorwaardelijke gevangenisstraf} - \text{één jaar}$, 3) Onvoorwaardelijke gevangenisstraf langer dan twee jaar: $\frac{1}{3} \times \text{duur onvoorwaardelijke gevangenisstraf}$ (met een maximum van twee jaar).

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Meer informatie:

www.wodc.nl